

7-12639835	21/02/2013	הארץ - כותרת	עמוד 15	1	8.95x35.77
שומרי הסף סר - 738420					

יוסי קליין

והאוסקר הולך לאבי דיכטר!

דווקא יכול היה נחמד לראות את יעקב פרי וכרמי גילון יושבים בטקס האוסקר בפנים זורחות ובחליפות כהות. פרי, גילון ועוד ארבעה ראשי שב"כ הם גיבורי סרטו של דרור מורה, "שומרי הסף", המועמד לאוסקר בקטגוריית הסרט הדוקומנטרי. בטקס ביום ראשון הם לא יהיו. גם גיבורים הם לא. זו לא גבורה גדולה להתחשבן עם המעסיק שלך רק אחרי שגמרת לעבוד אצלו, ועוד לרוץ עם זה לאוסקר.

"שומרי הסף" לא יבדר את הצופים בעולם ולא יחדש לצופים בארץ. הוא נבחר על ידי הגויים כשמחה לאידם של היהודים, והיהודים לא יודעים מה לעשות אתו. הוא בעדנו או נגדנו? מצד אחד, הוא מציג חשבון נפש נורא. מצד שני - איפה היה חשבון הנפש כשיכול היה להועיל? הסרט מועמד לאוסקר בגלל עריכה מצוינת, צילום מעולה ואנימציה נהדרת. מבחינתו של הבמאי זה חשוב, מבחינתנו חשוב יותר מה שאומרים בו. ראשי השב"כ אומרים בסרט שהפוליטיקאים מוליכים אותנו שולל. באמת? זה מה שהביטחוניסטים הגדולים אומרים על הממונים עליהם? מדהים! רעידת אדמה!

מתוך "שומרי הסף". מתי מפסיקים לשתוק? כשלידיבורים אין ערך

מה פתאום, הפוליטיקאים שותקים והעיתונות עוקפת. רזי ברקאי יבדוק במיקרוסקופ כל תג ב"מתווה יעלון" לעומת "מתווה לפיד", אבל לא יעשה עניין גדול מכמה ראשי שב"כ שאומרים שהממשלות מובילות אותנו לתהום. תהום? ביג דיל. אין את מי לשאול וגם אם יש, תשובות לא נקבל. מתי מפסיקים לשתוק? כשלידיבורים כבר אין ערך. לא קל לצפות בסרט שלא מנתק אותך מהמציאות אלא תוקע לך אותה בפרצוף. בקטגוריה של סרטי אימה, לו היתה כזאת, היה "שומרי הסף" מועמד ראוי. זה סרט מפחיד שבו שישה קשישים משוחחים בנחת על הקלות שבה הורגים, ולועגים לראשי הממשלה שהפכו את האימפריה טנטיוות להשקפת עולם. בסרט הזה אני אמנם סטטיסט, אבל ראבאק, הוא על החיים שלי.

כשמדובר בחייו שלו נוטה אדם להיות פחות משועשע ויותר זהיר. הוא נחרד לראות באיזו מהירות הוא יכול להפוך לגווייה, והוא פוחד. לא כי הוא מחמם פתאום על אויביו, להיפך, הוא שמח שמישהו עושה בשבילו את מה שהוא לא היה עושה אף פעם. אבל פתאום הוא נדרך. הכוח שיש להם ולממלאי מקומם, מטריד אותו. הוא פוחד מהסודיות שהכוח הזה מתעטף בה, הוא לא יודע אם לא ישתמשו בו נגדו, והוא חושש שגם מי שיוודע ישתוק כשצריך לדבר.

ב"שומרי הסף" שוברים שתיקה. זו הזדמנות להתבונן מקרוב באנשי ביטחון. אנשים רגילים, יכולים להיות כל אחד. אברהם שלום יכול היה להיות בעל בית קולנוע קטן בדרום, ואבי דיכטר מנהל סניף מגה ברע-ננה. אתה מסתכל עליהם ויודע שצריך מידה גדולה של שכנוע עצמי כדי שתפקיד בידיהם את חייך ואת חירותך. מידה כזאת של שכנוע קיימת - 65 שנות אינדוקטרינציה בנו אותה לתלפיות. היא חונכה אותנו להאמין שמגיעים להם סטטוסים גם אם מעשיהם מלוכלכים. יש לך ייסורי מצפון? הם שואלים - הייסורי מצפון עלינו. בתמורה אנחנו לא שואלים, ואם כבר שואלים, אנחנו יודעים אילו תשובות נקבל.

בהתחלה אתה לא מאמין לתשובות ואחר כך לא למי שמוסר אותן ובסוף, אתה לא מאמין לשום דבר. אתה לא מאמין שהתובע, השופט, התלויין וועדת החקירה, יכולים לבוא בחבילה אחת. רגע, רגע, אומרים לי, מה אתה רץ? מה עם השופט שבודק, והפרקליט שמייץ, והמשפחה שיוודעת והסוהרים ששומרים, והדמוקרטיה שלנו? אז גם להם אני לא מאמין. נראה אתכם נותנים לי סיבה טובה להאמין להם, חוץ מזה שאין לי ברירה.

אני לא מאמין לא לראשי השב"כ של אז ולא לראשי המוסד של היום. אני לא מאמין לוועדה, לא לשופטת ולא לעיתונות שמדווחת עליהם. "למען ארץ ישראל מותר לשקר", אמר יצחק שמיר, וארץ ישראל שלו היא לא ארץ ישראל שלי. לפני 29 שנים שיקר איש השב"כ הבכיר יוסי גינוסר, לוועדת זורע, למען ארץ ישראל. למה שאיש מוסד בכיר לא ישקר היום למענה?

יש גופים שאתה רוצה להאמין להם בלי לבדוק אותם כל פעם מחדש. שירותי הביטחון הם גוף כזה. יש בהם כל כך הרבה פינות אפלות, עד שאי-תמוכך לוותר על הפרטים ורוצה להאמין במכלול. ואז בא פתאום משהו שסורק את הכל בסדקים שלא ניתנים לאיחוי. הביטחון בביטחון כבר לא מה שהיה פעם, הרבה לפני "שומרי הסף".

אם "שומרי הסף" יזכה באוסקר, ראש הממשלה לא יטלפן לברך ושרת התרבות לא תחפש פודיום לקפוץ עליו. ראש הממשלה כבר הודיע שאת הסרט הזה הוא לא הולך לראות. מה שלא רואים לא קיים, הכל טוב והחיים דבש. כשאתה בפעוטון, זה חמוד. כשאתה בממשלה, זה עלוב.